

“Aankondiging Opendeur WZC De Vliedberg”

PERSVOORSTELLING

op 10 mei 2011 om 11u00 door

dhr. Frank VANDEVOORDE

Voorzitter OCMW BRUGGE

Geachte genodigden,

Geachte pers,

Bij de opening van een nieuw woonzorgcentrum maken er een traditie van om de nieuwbouw aan het grote publiek te tonen. Op die manier krijgt de bevolking een goed beeld van de werking en weet men wat er met belastingsgeld gebeurt. Deze infrastructuur is nu reeds volledig bezet, maar er komen soortgelijke kamers in WZC Hallenhuis op St-Andries. Hiervoor zijn er wel nog plaatsen.

Op 6 maart 2010 legden we een rode loper voor het grote publiek om het nieuwe WZC De Zeventorentjes te tonen. En ruim jaar later, nl. op zondag 22 mei, doen we hetzelfde voor WZC De Vliedberg. WZC De Vliedberg ligt samen met een dagverzorgingscentrum en 35 serviceflats op een heuse woonzorgcampus.

De naam De Vliedberg refereert naar een oude Nederlandse beschrijving van een *verhoogde plaats binnen een moerassig, waterachtig gebied waar mens en dier zich beschermd konden terugtrekken*. Aangezien in de deelgemeente St-Pieters dijken van belang zijn én we op de campus ook bescherming willen bieden aan de bewoners, vonden we dit een passende naam.

De ganse campus richt zich vooral naar personen met dementie.

Op zondag 22 mei, van 10-17u wordt het publiek ontvangen en tonen we het dagverzorgingscentrum en enkele serviceflats die nog niet bewoond zijn. Daarnaast wordt de grote waaier aan dienstverlening voor ouderen ook toegelicht. De kamers van het WZC zijn allemaal volzet en worden met een filmpje getoond, om de bewoners niet teveel te storen.

We zorgen ook voor een natje en een droogje én de kinderen krijgen een springkasteel en grime!

De parking is voorbehouden voor personen met mindervaliden-kaart.

We hopen op een massale belangstelling op deze dag!

F. Vandevoorde

OCMW-voorzitter.

EEN GLOEDNIEUWE ARCHITECTUUR ? EEN NIEUWE ZORGKULTUUR !

In *DE VLIEDBERG*, het nieuwe woonzorgcentrum, gelegen aan *Ruddershove 1* te 8000 Brugge, realiseert het OCMW Brugge een nieuwe zorgcultuur voor kwetsbare bewoners met een psychische beperking.

De naam 'Vliedberg' refereert naar een oude Nederlandse beschrijving van een verhoogde plaats binnen een moerassig, waterachtig gebied waar mens en dier zich beschermd konden terugtrekken. Deze naam sluit aan bij de doelstelling van het OCMW om eenieder te beschermen.

In het complex zullen de 96 bewonerskamers aansluiten bij een dagverzorgingscentrum voor 25 personen en 35 assistentiewoningen met dienstverlening. Met dit bijzonder initiatief van innovatieve zorg anticipeert het OCMW Brugge op de te verwachten toekomstige groei in de vraag naar aangepaste woon- en zorgopvang voor ouderen met mentale problemen.

De assistentiewoningen in de Vliedberg zijn bestemd voor ouderen (alleenstaanden en/of koppels) die nog een zekere graad van zelfredzaamheid hebben, maar toch de nabijheid van een brede waaier aan dienstverlening kunnen appreciëren. De verschillende vormen van dienstverlening (zoals poetshulp, maaltijden, oproepsysteem,...) staan garant voor een zorg op maat van de zorgvraag van deze bewoners.

Het dagverzorgingscentrum verhuist van de Peterseliestraat waar het al jaren als dagopvangcentrum functioneert. Den Erker 2 is er voor nog thuisverblijvende ouderen met een psychische beperking waarmee men zowel de oudere als de familie ondersteunt.

In het woonzorgcentrum zullen personen wonen met een hoge kwetsbaarheid, die door de combinatie van fysieke, mentale, functionele en sociale problematiek een zeer complexe zorgvraag vertonen. Zij zullen worden opgenomen vanuit de thuissituatie, andere woonzorgcentra of vanuit de algemene en psychiatrische ziekenhuizen uit de regio. Het opnamebeleid is gebaseerd op profielen van de *totale persoon* op het moment van de aanvraag en niet alleen op zuivere *diagnoseprofielen*. Ook voor jongbejaarden met psychische beperkingen komen in aanmerking.

Deze complexe zorgvraag vereist een aangepaste zorgcultuur waarbij we van de klassieke 'taak'gerichte zorg naar echte 'persoons'gerichte zorg willen groeien en van ons Woonzorgcentrum een echt Warm Zorgcentrum willen maken.

Dit sluit naadloos aan bij de visie van de interdisciplinaire werkgroep dementie, die we in het OCMW halverwege de jaren '90 hebben opgericht. Deze werkgroep onder leiding van de kwaliteitszorgcoördinator definieerde wat zij onder "Warme Zorg" voor mensen met een psychische beperking verstaat.

De term "Warme Zorg" werd reeds in 1987 door Houweling omschreven in Nederland en is een verder voortbouwen op wat in de Verenigde Staten door Naomi Feil als "Validation" werd beschreven. Ook in België werd deze grondidee door Rien Verdult verder uitgewerkt. Allen gingen uit van het inzicht, gesteund op ervaring, dat correct en empathisch omgaan met personen met psychische beperkingen en dementie niet alleen bijzonder moeilijk is, maar ook soms onaanvaardbaar faalt. Dezelfde pijnlijke en negatieve ervaring heeft professor Kitwood van de universiteit van Bradford in het Verenigd Koninkrijk gemotiveerd om een specifiek zorgsysteem uit te werken, wetenschappelijk te onderbouwen en het progressief wereldwijd te verspreiden. De intensieve opleidingen in het zorgsysteem worden vanuit de Bradford University gecoacht en verlopen via daar opgeleide lesgevers.

De essentiële kenmerken van de zorgvisie waarvoor "de Bradford visie" staat kunnen we als volgt samenvatten:

---De bewoner dient steeds respectvol vanuit zijn eigen perspectief benaderd te worden op elk moment van zijn ziek zijn en dit als een **persoon ('person centered care')** en zeker niet als een zieke/ziekte. De persoon staat boven de ziekte en het individu heeft steeds resterende mogelijkheden, ook al zijn ze soms zeer beperkt. Om dit te realiseren, zijn natuurlijk niet alleen een zeer goede kennis van de mens die hij/zij was en is, maar is ook een belangrijke participatie van familie en vrienden in de benadering primordiaal. De persoon is meer dan zijn neuro-psychiatrische aandoening, heeft ook een eigen unieke persoonlijkheid, een sociaal en persoonlijk (soms moeilijk) verleden, een eigen leefomgeving,...

Goede persoonsgerichte zorg vereist dan ook bijzondere gaven van de professionele zorgverlener zoals omgangskunde, invoelvermogen en empathie.

---Naast de persoonsgerichte begeleiding is in deze zorgcultuur ook het '**belevingsgerichte**' aspect bijzonder belangrijk. De visie is dat de persoon steeds de kans moet blijven krijgen om iets zinvol vanuit het vroeger en huidig perspectief te beleven.

---In de interactie bewoner/zorgverlener wordt dan ook geleerd wat **persoonsondermijnende** interacties zijn. Dit is een manier van omgaan die bij de bewoner gevoelens van spanning, verdriet, vervreemding, wanhoop en woede kan uitlokken. Deze staan tegenover **persoonsversterkende** interacties die gevoelens van geborgenheid, erbij horen, erkenning, thuis voelen en bevestiging opwekken.

---Bradford University heeft een heel eigen evaluatiesysteem van het zorgsysteem ontwikkeld, internationaal bekend als **Dementia care mapping (DCM)**. Daarbij wordt aan de hand van observatie en het gecodeerd noteren zowel het gedrag als stemming en betrokkenheid van de bewoner in het woonzorgcentrum in kaart gebracht. Tevens worden de persoonsondermijnende en persoonsversterkende interacties genoteerd. Na digitale verwerking wordt dan een overzicht gemaakt van het functioneren van de geobserveerde personen alsook van de leefgroep. Hoofdbedoeling hiervan is om een **ondersteunende(geen evaluerende!) feedback** te geven aan het ganse zorgteam (verzorgenden, verpleegkundigen, animatieverantwoordelijken, kinesisten en ergotherapeuten, de huisarts, de Coördinerend Raadgevend Arts, directie,...)

De architectuur en de leefomgeving zijn van uitzonderlijke waarde en leveren een soms onderschatte bijdrage aan een goede zorgkwaliteit. De positieve interacties van zorgvrager en zorgaanbieder echter blijven het allerbelangrijkst voor het welslagen van de opvang.

We vonden het bijzonder zinvol dat elke toekomstige medewerker van de Vliedberg in samenwerking met de personeelsdienst persoonlijk is kunnen geïnformeerd worden over dit toch wel belangrijk en vernieuwend project. Zij konden dan ook een bewuste keuze maken om zich al of niet te engageren. Zij blijven immers de belangrijkste steunpilaar en het potentieel om het vernieuwingsproject en deze specifieke zorgcultuur te doen slagen en zij verdienen dan ook al ons respect en aanmoediging in hun soms onderschatte verantwoordelijkheid.

In het Vliedbergproject willen we ook progressief doorgroeien naar een nieuwe zorgcultuur, ook voor onze andere woonzorgcentra. Dit is misschien prestigieus maar haalbaar!

Onze bezorgdheid voor deze toch erg getroffen mensen en hun families zal ons immers blijven motiveren om ook voor deze broze en kwetsbare stadsgenoten een geheel van voorwaarden te scheppen waarbinnen ook zij nog een kans op geluk worden geboden.

Dr. A M Van Couter Coördinerend geriater

WZC De Vliedberg – vernieuwend in zijn eenvoud.

Op 19 mei 2008 werd het startschot gegeven voor de bouw van een nieuwe zorgcampus op de de bestaande campus molengeleed. Een ambitieus programma : een woonzorgcentrum met 96 bedden, een dagverzorgingscentrum en een serviceflatgebouw met 35 flats!

Nu, bijna 3 jaar later, dankzij de bijna permanente aanwezigheid van 60 tot 70 manschappen op de werf, zijn de werken min of meer afgerond. Maar daar stopt het natuurlijk niet bij. Vanaf nu het echte werk kan nu beginnen: het invullen van het gebouw met zijn nieuwe bewoners en personeel. Het beton, de stenen, het glas zal nu pas zijn definitieve karakter krijgen: het gebouw zal een thuis worden.

Niet alleen de omvang van het project, maar ook de zorg van het OCMW om een voortrekkersrol op te nemen in het concipiëren van energiezuinige doch niettemin voor de gebruikers van alle comfort voorziene projecten hield ons en uiteraard de aangestelde aannemers en studieburelen wel eventjes bezig.

Het verwezenlijken van een energiezuinig gebouw start eigenlijk al vanop de tekentafel. Immers, het allerbelangrijkste in het verhaal, los van de vele voorhanden zijnde “groene” technieken is de energievraag zo laag mogelijk houden. Bij het streven naar een “laag-energiegebouw” zijn dan ook een aantal pijlers van vitaal belang :

- maximaal isoleren van het gebouw
- streven naar een luchtdicht gebouw
- ventileren (immers, het opwarmen van te vochtige lucht vergt meer energie)
- logische inplanting van de ruimtes en optimaliseren van de inplanting van het gebouw.

Al deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat de energievraag daalt, door de warmteverliezen maximaal te beperken.

Omgekeerd moet in de zomer, de warmtetoetreding maximaal worden beperkt om zo de koelvraag zo laag mogelijk te houden.: daar waar nodig worden dan ook luifels, klassieke zonwering, zonnewerend glas of 4-seizoenenglas voorzien.

Daarnaast kunnen we uiteraard aanvullen met het maximaal voorzien van energiezuinige technieken. Wat we op dat vlak kunnen verwezenlijken wordt mede uiteraard ook bepaald door de economische rendabiliteit.

Een greep uit de voorzieningen die de ecologische print van het gebouw zeker moeten ten goede komen :

Verwarming-Ventilatie-Klimatisatie (oa gebouwbeheerssysteem)

Er wordt voorzien in de toepassing van Lage Temperatuur Verwarmingssystemen, voor koeling worden hoge Temperatuur Koelsystemen toegepast. Mede door het luchtdicht bouwen zal bovendien voorzien worden in pulsie en extractie.

Deze systeemkeuzes zullen leiden tot een drastische daling van het **energieverbruik en energieverlies**.

Op de extractiegroepen zullen energierecuperatiebatterijen worden geplaatst waardoor de voelbare warmte kan worden gerecupereerd als voorverwarming voor de ventilatie.

Lage temperatuurverwarming heeft enkele interessante voordelen:

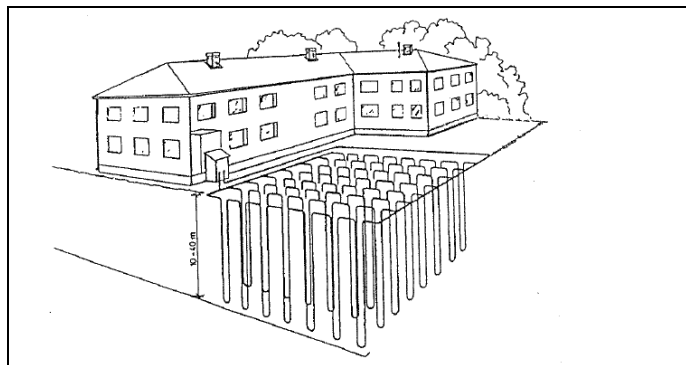
- energiebesparend door een beter installatierendement (verminderde distributieverliezen, beter afgifterendement) en minder verliezen door ventilatie (lagere luchttemperaturen)
- verhoogt het comfort door stralingswarmte, goede warmteverdeling en minder tochtverschijnselen door lagere luchttemperaturen
- betere luchtkwaliteit door minder luchtcirculatie en bijgevolg minder stofverspreiding
- ideaal geschikt voor **toepassing van alternatieve duurzame energiebronnen** als grondgekoppelde warmtepompen (BEO-systemen)

Een gebouwenbeheersysteem (met een universeel bussysteem) zal instaan voor sturing en regeling van de ventilatie, luchtconditionering en verwarming in functie van de behoeften en buitencondities, evenals de overname van alarmen eigen aan de HVAC-installatie.

Een koppeling naar een energiebalans wordt geïntegreerd. Het gebouwenbeheerssysteem laat toe om de processen die energie verbruiken op afstand te sturen, te regelen of te automatiseren. In het gebouwenbeheerssysteem is een energiebeheermodule voorzien dat een uniek instrument vormt voor energiebeheer, registratie van het energieverbruik, het budgetteren en analyseren ervan. Men kan daarbij rekening houden met de grote verscheidenheid aan parameters, zoals temperatuur en weersomstandigheden, energieverbruik, bedrijfsuren, het “verkeer” van de mensen in het gebouw...

BoorgatEnergieOpslag

Deze techniek kan overal in Vlaanderen toegepast worden. De thermische energie (koude of warmte) kan immers in de ondergrond gebracht worden met behulp van een gesloten hydraulisch circuit en een aantal verticale warmtewisselaars. Deze laatste zijn kunststofbuizen die als een lus, verticaal, in een 20 tot 150 m diep boorgat worden ingebracht. Door meerdere wisselaars op korte afstand (2 tot 4 m) van elkaar aan te brengen, wordt een zeker opslagvolume gecreëerd. De bereikbare rendementen (50 tot 80%) van het systeem zijn afhankelijk van het type van ondergrond, de grootte en het temperatuurniveau van de opslag. De techniek heeft grote troeven in het bewaren van thermische energie (koude of warmte) voor langere tijd in de ondergrond met een quasi onbeperkte opslagcapaciteit.

Een versterking van het systeem bestaat erin bodemopslagsysteem uit te breiden met een met mogelijkheid tot “natural cooling” (free-cooling) in de zomer. Hierbij wordt een BEO-veld gekoppeld aan een warmtepomp waarbij deze warmte onttrekt aan de bodem tijdens het stookseizoen. Dit proces leidt tot een globale afkoeling van de ondergrond met een minimum temperatuur aan het eind van het stookseizoen. Mits goede dimensionering kan dit systeem de bodemkoude vrij (zonder koelmachine) benutten tijdens periodes met koudevraag. De warmtepomp wordt wel best omkeerbaar uitgevoerd om grote pieken in de koudevraag tijdens

langere warme periodes op te vangen. De condensorwarmte wordt dan naar de ondergrond gebracht. Dit systeem levert een dubbele energiewinst op. Enerzijds zal de “natural cooling” een belangrijke besparing opleveren op de koelenergiefactuur, anderzijds zal de bodem geregenereerd (terug opgewarmd) worden met het oog op een verbeterd warmtepompbedrijf (hogere COP's) tijdens het volgende stookseizoen.

Lagetemperatuursverwarmings- en hogetemperatuurskoelementen met individuele temperatuursregeling

Via vloerverwarming en -koeling zal het mogelijk zijn de kamers individueel van koeling en verwarming te voorzien. Bovendien zal elk lokaal van een individuele regeling worden voorzien teneinde maximaal comfort aan de bewoner aan te bieden.

Vloerverwarming en vloerkoeling zijn de ideale eidelementen van een klimaatinstallatie die op lagetemperatuursverwarming en hogetemperatuurskoeling zal functioneren. Samen met een BEO-systeem is dit de ideale combinatie.

Met behulp van een pulsie- en extractiegroep zal de nodige lucht toe- en afvoer verzekerd worden.

Regenwaterrecuperatie

Regenwater wordt opgevangen en aangewend als spoelwater voor de wc's. Bovendien worden de wc's uitgerust met een dubbele spoeltoets voor klein en groot debiet.

Energiezuinige verlichting

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van energiebesparende lampen.

De verlichtingsschakelingen worden maximaal ontdubbeld of waar mogelijk voorzien van tijdgestuurde verlichting d.m.v. bewegingsdetectoren in minder betreden ruimtes en of ruimtes waar nogal eens wordt vergeten om de verlichting uit te schakelen bij verlaten van de ruimte zoals o.a. sanitairen - trapzalen - circulatiegangen - buitenverlichting.

De buitenverlichting wordt geschakeld en op diverse lichtniveaus gestuurd d.m.v. ingestelde klokken en bewegingsdetectoren.

Lift

Er wordt geopteerd voor liften met de motor in de schacht, waardoor het vermogen tot 50 % herleid wordt van voorgaande installaties.

Keuze van de materialen

Er wordt maximaal gebruik gemaakt van natuurproducten of recycleerbare materialen, door o.a. kunststoffen zoveel mogelijk te vermijden en gebruik te maken van duurzame materialen of rotswolisolaties.

De HS-transformator is een oliegekoeld type, vrij van PCB's of harsen (droge transfo's).

Groendaken

Milieubewuste keuze met betrekking tot hemelwaterbeheer en energiebesparend door verminderde temperatuurpieken op de dakhuid (geen extreme temperaturen).

Bijkomend voordeel is de vertraagde regenwaterafvoer die hierdoor wordt bekomen, wat bij waterzieke grond (zoals hier het geval is) een niet te versmaden pluspunt betekent.

Fotovoltaïsche cellen

Op het dak zullen waar mogelijk fotovoltaïsche cellen worden voorzien zodat ook gedeeltelijk (zij het dan bescheiden) in eigen energieproductie kan worden voorzien. Op die manier wordt ook bijgedragen in het verlagen van de CO uitstoot.

Buitenverlichting

Voor de buitenverlichting werd geopteerd om verlichtingsarmaturen te plaatsen die volledig gevoed worden via zonne-energie. De paaltjes worden overdag opgeladen waarbij de energie in een batterij wordt opgeslagen om 's nachts dan de opgeladen energie vrij te geven. Dit energiezuinig systeem wordt sedert kort ook toegepast bij de verlichting van fietspaden op het openbaar domein, maar is relatief vernieuwend in zijn toepassing bij een woonzorgcentrum.

De totale kostprijs van dit gloednieuw complex komt op 19,4 miljoen euro. Hiervan wordt 9,9 miljoen euro gesubsidieerd door VIPA en de provincie. De rest van het bedrag wordt met eigen middelen en leningen gefinancierd.

Uiteraard is er ook nog heel wat aandacht besteed aan de inrichting van de directe leefomgeving van de toekomstige gebruikers en bewoners.

Via een bestudeerde inrichting wordt er geprobeerd een zo huiselijk mogelijke sfeer in de instellingen binnen te brengen. Immers, voor de toekomstige bewoners zal dit hun nieuwe thuis zijn. Er wordt dan ook heel wat aandacht besteed aan de juiste keuze van meubilair (comfort, uitzicht, onderhoudsgemak), diverse afwerkingen, enz...

Dat ook kleur een belangrijke rol speelt in de beleving hoeft vandaag de dag niet meer gezegd. Er wordt dan ook in de diverse projecten van het OCMW en haar verenigingen intern met eigen mensen nauwlettend op toegezien dat het geheel resulteert in een eigentijdse, maar niettemin vertrouwde en bij voorkeur ook rustgevende omgeving.

We streven er dan ook naar dat iedereen zich hoe dan ook een beetje "thuis" kan voelen binnen deze muren. Een waardevol streefdoel toch?

Ann Vandycke
Architect-Hoofd Technische Dienst.